

STATUS ŠTUDENTA

Pojasnilo DURS, št. 42401-329/2005, 10. 6. 2005

V skladu s prvim odstavkom 107. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 17/05 - UPB1), v nadaljevanju: ZDoh-1, se posebna osebna olajšava prizna rezidentu, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta ter izpolnjuje nekaj pogojev glede starosti in skupnega zneska vseh svojih dohodkov.

V povezavi z uveljavljanjem zgoraj navedene posebne osebne olajšave med letom je bila z ZDoh-1a (Uradni list RS, št. 80/04) uvedena nižja stopnja akontacije dohodnine z določbo desetega odstavka 121. člena ZDoh-1, na podlagi katere se je (v obdobju od 1. 1. 2005 do 31. 5. 2005) ne glede na deveti odstavek tega člena akontacija dohodnine rezidenta za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščen organizacije, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom in študentom, v skladu s predpisi s področja zaposlovanja, če posamezni dohodek ni presegel 74.000 tolarjev, izračunavala in plačevala od davčne osnove iz četrtega odstavka 29. člena tega zakona po stopnji 12,5 %. Na podlagi ZDoh-1c (Uradni list RS, št. 53/05), ki je začel veljati dne 1. 6. 2005, pa se s spremembo desetega odstavka 121. člena ZDoh-1 odpravi plačevanje akontacije dohodnine med letom, če posamezni dohodek za študentsko delo ne presega 100.000 tolarjev.

ZDoh-1 pri določanju pogojev za priznanje davčne olajšave ne obravnava vprašanja statusa študenta. Menimo, da mora glede tega vprašanja davčni organ upoštevati določbe Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 100/04 - UPB2), v nadaljevanju: ZViS:

- 65. člen, ki določa, da je študent oseba, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po dodiplomskem ali podiplomskem študijskem programu, status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico;
- 70. člen, ki določa, da status študenta preneha, če študent:
 - diplomira,
 - ne diplomira v dvanajstih mesecih po koncu zadnjega semestra,
 - se izpiše,
 - se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oziroma semester,
 - je bil izključen,
 - dokonča podiplomski študij,
 - ne dokonča podiplomskega študija v ustreznem, s statutom predpisanem roku.

V primerih iz druge, četrte in sedme alinee se študentu iz upravičenih razlogov status študenta lahko tudi podaljša, vendar največ za eno leto. Študentke matere, ki v času študija rodijo, imajo pravico do podaljšanja študentskega statusa za eno leto za vsakega živo rojenega otroka.

Upoštevanje določb ZViS pri opredelitvi oseb, ki imajo status študenta, je pomembno zlasti zaradi določbe tretjega odstavka 5. člena Pravilnika o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 48/99 in 67/03), po kateri se začasno in občasno delo za dijake in študente lahko posreduje tudi osebam, ki obdržijo pravico obiskovanja predavanj in opravljanja izpitov, vendar najdlje eno leto po izgubi statusa študenta, toda ne več kakor enkrat med študijem, če niso zaposlene (študentsko delo se lahko posreduje tudi tako imenovanim pavzerjem). V skladu s tretjim odstavkom 6. člena omenjenega pravilnika se tem osebam izda napotnica le na podlagi potrdila zavoda, da oseba ni vpisana v evidenco brezposelnih oseb, in na podlagi ustreznih dokazil izobraževalne organizacije.

Ob upoštevanju zgoraj navedenih zakonskih določb menimo, da osebe iz tretjega odstavka 5. člena Pravilnika o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje

(tako imenovani pavzerji oziroma osebe, ki obdržijo pravico obiskovanja predavanj in opravljanja izpitov, vendar najdlje eno leto po izgubi statusa študenta in ne več kakor enkrat med študijem, če niso zaposlene) ne izpolnjujejo pogojev za priznavanje posebne osebne olajšave iz prvega odstavka 107. člena ZDoh-1. Tem osebam je namreč prenehal status študenta na podlagi določb 70. člena ZViS.

V zvezi z navedenim stališčem smo za mnenje zaprosili Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Navedeno Ministrstvo nam je s svojim dopisom, št. 6033-18/2005/2, z dne 7. 6. 2005 sporočilo, da se z našim stališčem strinja.

V povezavi z določbo desetega odstavka 121. člena ZDoh-1 je za oprostitev izračuna in plačila akontacije dohodnine med letom relevanten znesek posameznega izplačanega dohodka rezidenta za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenice organizacije, ki opravlja dejavnost posredovanja dela dijakom in študentom, v skladu s predpisi s področja zaposlovanja (akontacija se ne izračuna in ne plača, če posamezni dohodek ne presega 100.000 tolarjev). Menimo, da mora izplačevalec tega dohodka pri izračunu akontacije dohodnine upoštevati tudi dejstvo, da bo dohodnino na letni ravni zavezancu odmeril davčni organ na podlagi napovedi, ki jo bo ta vložil v rokih in na način, ki jih določata ZDoh-1 in Zakon o davčnem postopku - ZDavP-1 (Uradni list RS, št. 25/05 - UPB1). Pri tem se posebna osebna olajšava iz prvega odstavka 107. člena ZDoh-1 prizna le rezidentu, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta ter izpolnjuje pogoje glede starosti, odločilen pa je skupni znesek dohodkov osebe, za katero so ti dohodki predmet obdavčitve po tem zakonu, v letu, za katero se odmerja dohodnina. Glede na navedeno menimo, da mora izplačevalec ob izplačilu dohodka rezidentu za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenega študentskega servisa, ki je tako imenovani pavzer, izračunati in plačati akontacijo dohodnine, upoštevaje deveti odstavek 121. člena ZDoh-1 (po stopnji 25 %).